

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ І.С. КУРБАТОВОЇ «ПРОКУРОР У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВОЮ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА»¹

Кучинська О.П.,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правосуддя

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Всебічний розвиток вітчизняного правового простору, реформи матеріального та процесуального права, їх пристосування до потреб суспільства зумовлюють суспільне очікування ґрунтовних досліджень у сфері кримінального судочинства. У сучасних умовах інтенсивного реформування практично всіх сфер суспільного життя й державного управління під впливом міжнародних і європейських стандартів особливої ваги набирають дослідження, спрямовані на розв'язання теоретичних проблем та вдосконалення практичних аспектів функціонування окремих державних інститутів. Прокуратура завжди була невід'ємною ознакою державності будь-якої країни, тому питання її історичного розвитку й системного вдосконалення є надзвичайно актуальними. У цьому контексті монографія І.С. Курбатової на тему «Прокурор у кримінальному судочинстві: теоретичні та прикладні проблеми реалізації державою конституційних прав людини і громадянина» не може залишатися без належної уваги.

Структура монографії зумовлена метою, яку поставила автор, обираючи предметом дослідження сучасні трансформаційні процеси, пов'язані зі змінами в діяльності органів прокуратури щодо захисту прав особи у кримінальному судочинстві, які відбуваються з урахуванням обраного країною курсу на євроінтеграцію.

У цій ґрунтовній науковій роботі змістовно розкриваються питання щодо ролі й місця органів прокуратури в державі та історичних аспектів їх функціонування в різні періоди української державності, а також аналізується правове становище й організація діяльності прокурора в сучасних умовах кримінального судочинства.

Проведені І.С. Курбатовою дослідження охоплюють як загальні питання організації та функціонування органів прокуратури і прокурора, зокрема, у кримінальному судочинстві України та їх нормативно-правове забезпечення, так і міжнародний досвід такої діяльності. Неможливо переоцінити необхідність ґрунтовного вивчення правового статусу органів прокуратури країн Європейського Союзу, особливо сьогодні, коли вітчизняні органи прокуратури переживають складний процес реформування, а унормування діяльності прокурора у кримінальному процесі щодо захисту прав особи потребує системних змін через імплементацію міжнародних стандартів прокурорської діяльності. Відтак цілком виправдано авторкою особливу увагу приділено виробленим і запровадженим більшістю країн стандартам організації та здійснення прокурорської діяльності щодо захисту прав особи, які містяться в міжнародних і європейських конвенціях, що стосуються цього питання. Всебічно розкрито поняття та нормативне закріплення таких стандартів із використанням міжнародних документів, запропоновано заходи з удоскона-

лення діяльності вітчизняних органів прокуратури відповідно до визнаних у світі моделей.

Водночас варто вказати на досить ґрунтовне методологічне забезпечення проведеного дослідження. У монографії авторка використала систему загальнофілософських, загальнотеоретичних та спеціальних методів наукового пізнання, комплексне застосування яких дало змогу всебічно розглянути структурно-функціональні зміни в організації системи органів прокуратури, виокремити й критично проаналізувати проблеми реформування діяльності прокурора в сучасних умовах та на підставі цього зробити низку актуальних і неупереджених висновків.

Привертає увагу практична значимість роботи, висновки та пропозиції якої викладені авторкою в конкретних рекомендаціях щодо внесення змін до чинного Кримінального процесуального кодексу України. Вони є обґрунтованими й доцільними, створюють основу для подальшого поглибленого теоретичного вивчення та практичного застосування, можуть бути використані під час удосконалення чинного законодавства, викладання навчальних курсів, а також стануть у нагоді аспірантам юридичних закладів вищої освіти, науковим працівникам і спеціалістам у галузі кримінального права й процесу. Особистий досвід автора дав змогу сформулювати низку вищевказаних пропозицій щодо системного вдосконалення організації здійснення прокурорської діяльності в Україні з огляду на міжнародний досвід, зокрема, у напрямі правоохоронної діяльності.

Досить значну увагу приділено питанням визначення місця українських органів прокуратури в міжнародній співпраці щодо протидії кримінальним правопорушенням. Надано оцінку участі вітчизняних органів прокуратури у взаємній правовій допомозі в разі проведення процесуальних дій, видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції), кримінального провадження в порядку перейняття.

Загалом варто зазначити високий фаховий рівень автора, що свідчить про її професійну зрілість. Окреслене в рецензованій монографії коло питань гармонійно поєднує не лише загальнотеоретичні аспекти проблеми, а й практичну діяльність прокурора щодо захисту прав особи у кримінальному судочинстві, національну специфіку кримінального процесу, завдяки чому досягається комплексність, логічність і цілісність дослідження.

З огляду на наведене вважаємо, що монографія є суттєвим внеском у теорію й практику кримінального процесу та має прикладне значення. Висловлені І.С. Курбатовою пропозиції можуть бути використані як для вдосконалення кримінального процесуального законодавства, так і в ході реформування органів, які забезпечують формування та безпосередню реалізацію державної політики у правоохоронній сфері.

¹ Курбатова І.С. Прокурор у кримінальному судочинстві: теоретичні та прикладні проблеми реалізації державою конституційних прав людини і громадянина : монографія. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. 370 с.